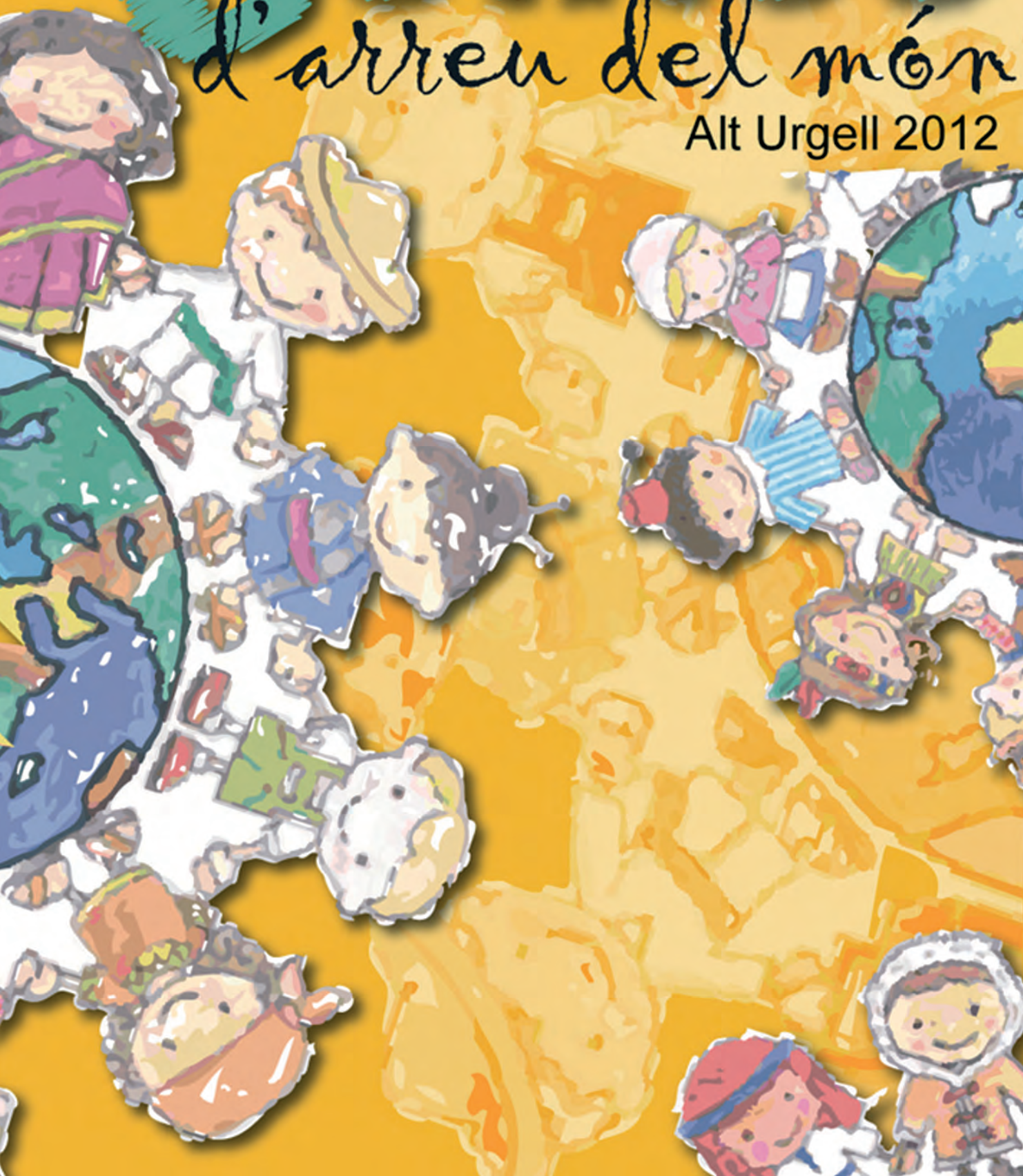

Contes

d'arreu del món

Alt Urgell 2012

Contes d'arreu del món

Alt Urgell 2012

L'any 2007, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell endegava la publicació **“Contes d'arreu del món”**, un recull de relats populars transmesos per persones, residents a la comarca, que provenen de diversos països. L'objectiu d'aquella iniciativa era el foment de la interculturalitat a través de la literatura d'arrel tradicional. Des d'aleshores, cada any se n'han fet noves edicions, de tal manera que ja han aparegut publicats més d'una cinquantena de contes.

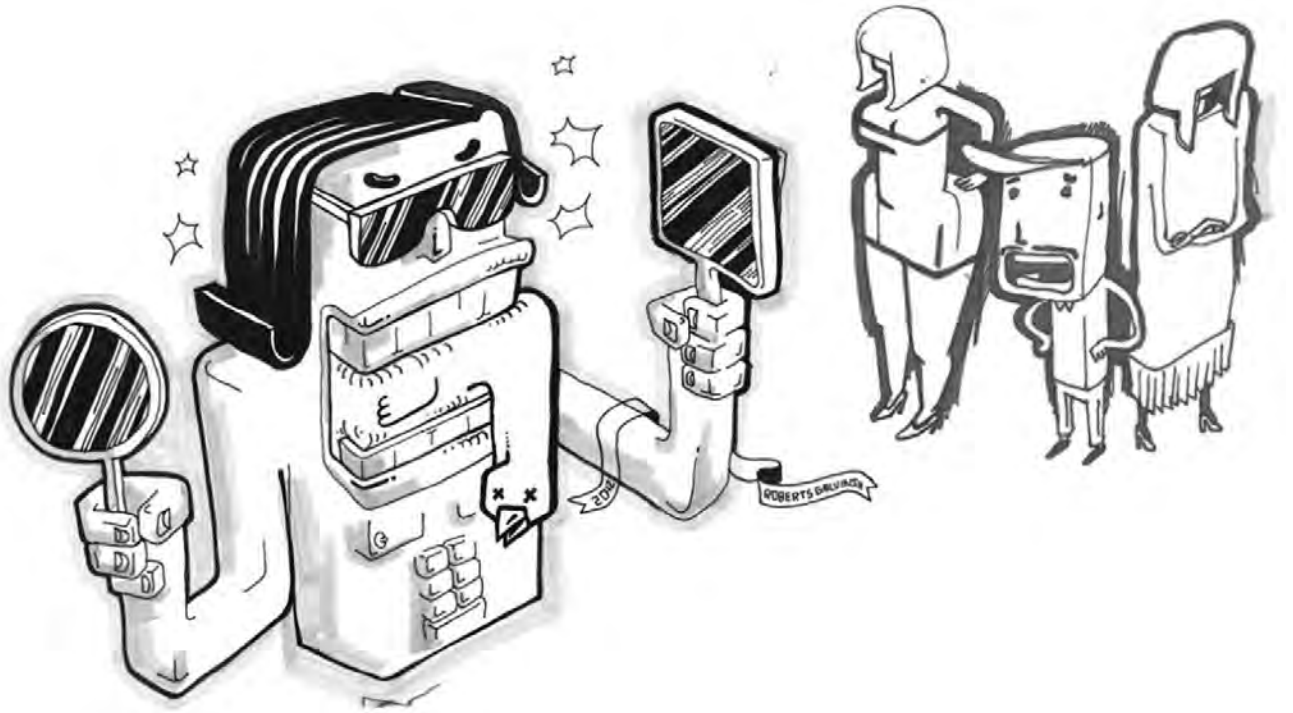
En l'edició d'enguany trobareu narracions de Letònia, República Dominicana, Marroc, Índia, Filipines, Bèlgica i Portugal. La publicació es completa amb una llegenda molt popular de l'Alt Urgell, *La pixarrada del diable*.

Aquestes lectures van adreçades preferentment als nens i les nenes de les escoles de la comarca, amb el ben entès que per als adults representen també l'oportunitat de descobrir la cultura de gent d'arreu que viu amb nosaltres i que ja forma part del país que compartim.

El nòvio babau

CONTE POPULAR DE LETÒNIA

Hi havia una vegada en un poblet una senyora amb el seu fill, el Robert. Aquest nen es va anar fent gran i cada dia es feia més guapo, però alhora es tornava més despistat.

Van anar passant els anys i el seu fill es va fer gran, i la mare només tenia el desig que el seu fill s'enamorés d'una noia, amb la qual fossin molt feliços i celebrar un gran casament.

El Robert va conèixer una noia molt bonica, anomenada Anna, es van anar coneixent fins que aquella noia tant bonica el va convidar a sopar a casa seva.

La família de l'Anna va preparar pollastre per sopar... el Robert sentia aquella olor tan bona que, tot just haver-se assegut a taula, es va menjar tot el pollastre... d'una sola mossegada!

Quan el fill va arribar a casa, la mare li va preguntar com havia anat amb la família de l'Anna.

El Robert li va explicar que havia anat molt bé, i que havien menjat un pollastre boníssim. La mare, una mica confosa, va preguntar-li:

-Com t'has menjat el pollastre?

-Me l'he menjat d'una sola mossegada! -va respondre el Robert.

La mare, enfadada, li va explicar que s'havia de menjar amb forquilla i ganivet.

-Ai fill, t'has quedat sense esposa! -li va dir.

Al cap d'un temps, el Robert va conèixer una altra noia, la qual, després d'uns dies, també el va convidar a casa dels seus pares a sopar.

El Robert va recordar el consell de la seva mare, i es va menjar els pèsols amb forquilla i ganivet.

La família ja havia acabat de sopar, i el Robert encara continuava amb els seus pèsols. Es va sentir molt avergonyit i va marxar cap a casa seva.

Quan el Robert va arribar a casa, la mare li va preguntar:

-Fill meu, com ha anat la visita?

-Malament, molt malament -li va contestar el Robert-. Hem menjat pèsols per sopar i ho he fet tal com hem vas explicar. Me'ls he menjat amb la forquilla i el ganivet.

-Fill meu! -va exclamar la mare-. Tothom sap que els pèsols es mengen amb les mans. Estic molt avergonyida pel teu comportament.

Van anar passant els dies i el Robert va conèixer una altra noia. La nit que el noi va anar a sopar a casa dels pares de la xicota, hi ha havia sopa.

Quan es va asseure a taula, el Robert va recordar el consell de la seva mare i va començar a menjar-se la sopa amb les mans. El pare de la seva futura novia va quedar molt sorprès i, tot d'una, va fer fora al Robert de casa seva.

Quan el Robert va arribar a casa, la mare li va preguntar:

-Fill meu, com és que arribes tan aviat?

-Gràcies mare -va respondre el noi-, he seguit el teu consell i menjar amb les mans és molt ràpid.

-I què has menjat? -li va preguntar la mare.

-Doncs mare, he menjat un plat de sopa.

La mare, desesperada, li va dir:

-Ai fill meu, no sé què fer amb tu, tinc un mal pressentiment, em sembla que no et casaràs mai.

I la mare va tenir raó: el seu fill no es va casar mai.

La llebre i la tortuga

CONTE POPULAR DE LA REPÚBLICA DOMINICANA

Un bon dia, una llebre es burlava del lent caminar d'una tortuga. La tortuga, sense sentir-se gens ofesa, li va replicar:

- Pot ser que siguis més ràpida, però jo et guanyaria en una competició.

I la llebre, totalment convençuda que allò era impossible, va acceptar el repte. La tortuga, tant convençuda estava de guanyar, que va deixar a la llebre triar el recorregut i on seria la meta. I la llebre va triar un camí ben fàcil per a ella, però ple d'obstacles perquè la pobra tortuga, amb les cames tan curtes que tenia, s'entrebanqués tota l'estona.

En arribar el dia de la cursa, van començar les dues alhora. La tortuga no va deixar mai de caminar a pas lent però constant, i avançava tranquil·la cap a la meta.

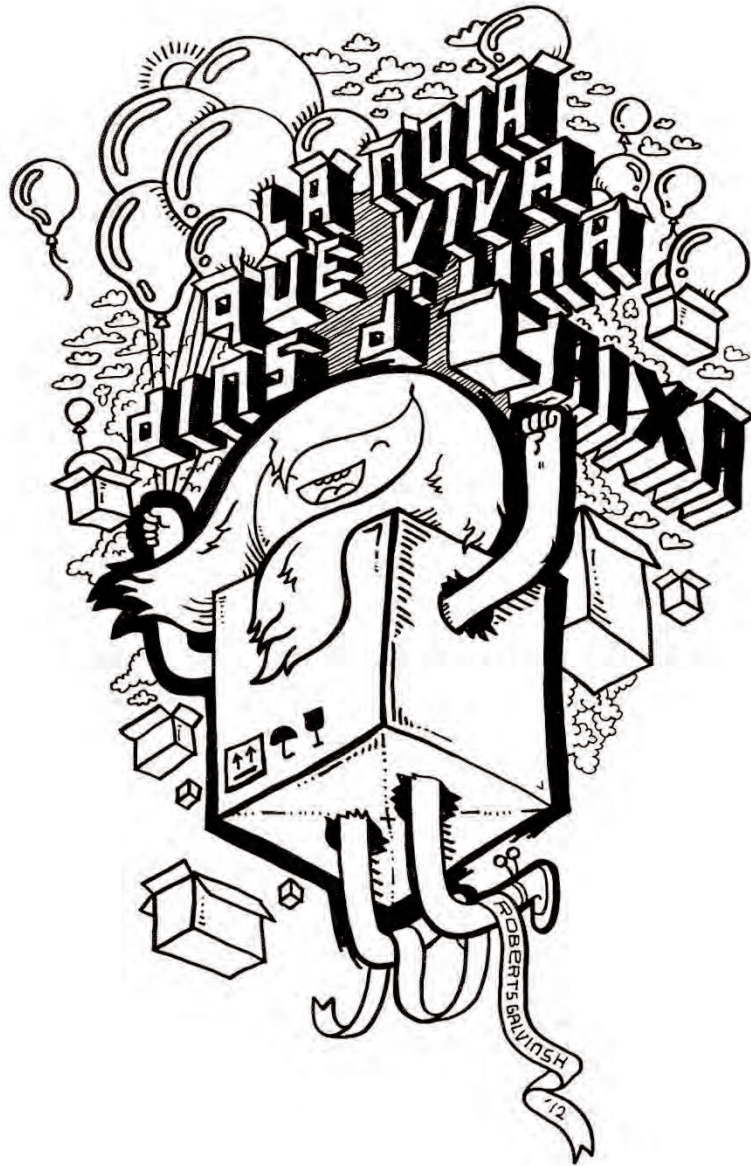
En canvi la llebre, que va sortir molt ràpida, al veure com deixava enrere la tortuga, va aturar-se a descansar i es va quedar adormida sota un arbre.

Quan va despertar, va mirar darrere seu per veure on era la tortuga, però no la va veure. Espantada, va mirar endavant i va veure com la tortuga estava apunt d'arribar a la meta. Va córrer i córrer amb totes les seves forces, però no va poder fer res per avançar la tortuga. I així va ser com la tortuga es proclamà vencedora.

La noia que vivia dins d'una caixa

CONTE POPULAR DEL MARROC

Aquesta és una història que m'explicava la meua àvia quan era petita... i ella l'escoltava quan era petita recitada per la seva àvia. La següent història diu així:

Fa molts i molts anys, en un país molt llunyà, hi havia un rei que tenia dos fills, als quals estimava de tot cor.

Tot i aquest gran sentiment del rei, el germà gran es pensava que el seu pare estimava més al seu germà petit. Sentia molta enveja i sempre tenien problemes per aquest motiu.

Al mateix poble vivia una noia molt bonica i molt llesta, que es deia Hunja. Aquesta noia no tenia família i la seva única companyia era un gos que sempre anava amb ella.

La seva bellesa era tant gran que tenia enamorats a tots els nois del poble, i és per això que totes les noies del poble li tenien tanta ràbia que no paraven de pensar què podrien fer perquè els nois no es fixessin tant amb ella.

Un dia es van reunir totes les noies del poble, i van tenir una idea: amagar-la dins d'una caixa! I així ho van fer. Quan la Hunja passejava despistada amb el seu gos, la van agafar amb el seu gran amic, i els van tancar dins d'una gran caixa. Quan van tenir-los tancats, els van portar al bosc, en un lloc que només coneixien elles, i on ningú els aniria a buscar.

Per, resulta que aquell bosc era el preferit del rei i del seu fill petit per anar a caçar! Sempre hi anaven junts tots dos.

Un dia de bon matí, el fill petit del rei va sortir a caçar sol i, mentre empaitava un cabirol es va trobar perdut en una part del bosc que no coneixia, on tots els arbres eren nous per a ell. Tot caminant per aquell gran bosc, va veure una cosa molt estranya entre els arbustos: era una caixa molt i molt gran!

Es va atansar, nerviós per aquella gran troballa, i la sorpresa va ser seva quan va sentir una veu molt dolça que deia:

-Obriu, obriu la caixa!

El petit príncep no s'ho va penar dues vegades i va obrir l'enorme caixa. Quina sorpresa que es va emportar quan va veure aquella noia tan bonica, la noia més bella que havia vist mai.

La noia va estar molt contenta de recuperar la llibertat i es va mostrar molt agraïda envers el petit príncep.

Immediatament, el petit príncep en va quedar profundament enamorat.

Des d'aquell dia, la Hunja i el seu gos es van quedar a viure en aquell bonic bosc. Cada dia rebien la visita del petit príncep, el qual no anava a caçar, sinó que anava a veure a la noia de qui estava enamorat.

Com més hi anava, més creixia l'amor que sentia per ella. I així, un dia darrere d'un altre, fins al moment que el petit príncep li va demanar per casar-se.

Quan va arribar a casa, va decidir explicar-li tota la història al seu pare. Li va dir qui havia conegut i la gran estima que sentia per ella, i que aquell mateix dia li havia demanat per casar-se.

El rei escoltava la història atentament, i quan el seu fill petit va acabar, el rei va dir:

- No et permeto que et casis amb una noia pobra que viu en un bosc desconegut i que té com a casa una gran caixa.

El petit príncep insistia i insistia:

-Pare, sento un gran amor cap a aquesta noia! mai he estimat a cap altra noia com estimo a aquesta!

-Pare, si no em permets casar-me amb la Hunja, no em casaré amb ningú més.

El rei, en veure que el seu fill petit estava tan convençut de la seva decisió, va parlar amb ell i va acceptar aquell matrimoni.

I a tal dit, tal fet. Es va celebrar un gran casori. No es recordava una celebració tan important des de feia molts i molts anys. La gran festa va durar set dies i set nits i tothom va estar molt content.

L'únic que no va gaudir de la festa va ser el germà gran del petit príncep, perquè tenia molta enveja del seu germà i de la noia tan bonica que havia conegut al bosc.

El germà gran feia moltes nits que no dormia, no parava de pensar com ho podria fer per casar-se amb una noia tan bonica com la dona del seu germà.

Un dia, el fill gran va anar a parlar amb el seu pare, i li va dir:

-Pare, jo també vull casar-me amb una noia que viu en aquell bosc desconegut, i que viu dins d'una caixa.

El seu pare li va explicar que en aquella caixa que abans hi vivia la dona del seu germà ara només hi vivia un gos.

Però el seu fill gran era molt tossut i no se'l va escoltar.

Nenes i nens: recordeu que el príncep gran tenia molta enveja del seu germà petit?

Doncs aquest sentiment no el deixava pensar i fins hi tot no el deixava veure res... i ell no parava d'insistir en casar-se amb aquella noia, que realment era el gos que s'havia quedat a viure dins de la caixa!

Va insistir tant, que finalment el príncep gran es va casar amb el gos, i el rei va acceptar el casament!

La tortuga que va salvar la seva vida

CONTE POPULAR DE L'ÍNDIA

Com la tortuga va salvar la seva vida.

Hi havia una vegada un rei que tenia un llac artificial al pati, perquè els joves prínceps juguessin. Ells nedaven i navegaven amb les seves petites barques.

Un dia, el rei els va preguntar si volien peixos dins del llac.

Tots els nens van córrer a veure els peixos. Entre els peixos hi havia una tortuga. Els nens estaven encantats amb els peixos, però no havien vist mai una tortuga, i es van espantar: pensaven que era un dimoni.

Van córrer cap als seus pares, plorant:

-Hi ha un dimoni a la vora del llac!

El rei va ordenar caçar el dimoni i portar-lo a palau. Quan la tortuga va arribar els nois van cridar i van sortir corrent.

El rei, esborronat per la por que sentien els seus fills, va ordenar als homes que havien portat la tortuga que la matessin

-Com hem de matar-la? -es preguntaven

-Peguem-la fins que es converteixi en pols! -deien alguns.

Se sentien moltes veus, una darrera l'altra, fins que un home que sempre havia tingut por a l'aigua va dir:

-Tireu la cosa al llac, on fluirà al llarg de les roques del riu, llavors morirà.

Quan la tortuga va sentir el que va dir l'avi, va treure el cap i va preguntar:

-Amic, què li he fet perquè vostè vulgui fer una cosa tan terrible com aquesta? Si els altres plans eren prou dolents, aquest es el pitjor! No sigui tan cruel!

Quan el rei va sentir el que havia dit la tortuga, va ordenar a l'home que agafés la tortuga i la llencés al llac.

La tortuga va riure, mentre navegava pel riu cap a la seva antiga llar.

-Perfecte -va dir per a si mateixa-. El que no sap aquesta gent es com de bé que estic a l'aigua!

La llegenda de la pinya

CONTE POPULAR DE LES FILIPINES

Fa molt de temps, en una terra molt llunyana, hi havia una noia que es deia Pinang, que no feia res més que jugar tot el dia. Ja tenia deu anys, però no sabia fer res de les tasques de la casa. Després d'esmorzar, se n'anava al carrer a jugar amb els altres nens veïns.

La seva mare, la senyora Rosa, que era vídua, sempre la cridava:

- Pinang, Pinang! Busca els meus clips per als cabells.

La nena contestava:

- On són, mare?

- Busca'ls!

- Mare, no els trobo. On són?

- Fes servir els teus ulls, Pinang. Els ulls són per mirar, li va respondre la mare.

Altres vegades la dona demanava a la seva filla que l'ajudés a fer coses a casa, però ella sempre protestava i es queixava entre murmuris.

- Pinang, no protestis i ajuda'm a casa -li deia la mare.

Un dia, de bon matí, la senyora Rosa no podia aixecar-se del llit, perquè estava malalta. Li va dir a la seva filla :

- Pinang, fes-me un plat d'arròs bullit, que no em trobo bé.

- Com es fa, mamà? -va preguntar la nena.

- Posa una mica d'aigua a l'olla, col·loca-la a la cuina i quan bulli tira-hi una mica d'arròs.

La Pinang va fer el que la seva mare li havia dit. Va posar l'olla al foc, i després, sabeu què va fer? Va marxar a jugar al carrer amb els seus amics.

I, què va passar ? Doncs, que l'arròs es va cremar.

La mare va estar malalta una setmana sense poder-se llevar i la Pinang cada dia havia de cuinar per a ella i la seva mare. I, sabeu què? Pinang va aprendre a cuinar l'arròs bullit i al final li va sortir molt bo.

Un dia al matí, Pinang va entrar a l'habitació de la seva mare i li va dir:

- Mare, on és la cullera? No la trobo enlloc.

-Com vols que ho sàpiga? Fa dies que estic aquí al llit, malalta. No em moc d'aquí. Deu ser a la cuina.

La nena tornà a l'habitació:

- Mare, no trobo la cullera.

La senyora Rosa li va contestar:

-M'agradaria que et sortissin cent ulls, així podries trobar el que has perdut.

La mare va esperar que Pinang anés a portar-li el dinar i després el sopar. Però va passar el dia i la nit i va arribar l'endemà al matí i Pinang no es presentava a l'habitació de la seva mare.

Després d'uns quants dies, la senyora Rosa finalment es va recuperar. Es va llevar i va anar a preguntar als veïns si sabien on era la seva filla. Però ningú no l'havia vist, ningú ningú no sabia on havia anat. Aquella nit hi havia lluna plena. La senyora Rosa estava molt trista, perquè no sabia què li havia passat a la seva filla. Era a casa, sola, pensant, preocupada..

I, de sobte ,s'adona que al costat de l'escala hi ha una planta verda de fulles llargues.

La senyora Rosa va pensar que aquella planta allà no podia viure i la va transplan-
tar al jardí que hi havia darrere de casa. Després, va regar i cuidar la planteta.

Un dia, va veure que hi havia una fruita al centre de la planta. Se la va mirar i es va
adonar que tenia la forma del cap d'una persona. Era de color verd i transmetia una
claror, una llum per tot arreu. Era diferent de les cares dels humans. La senyora
Rosa va recordar espantada, el que ella li havia dit a Pinang, quan no trobava la
cullera:

-M'agradaria que et sortissin cent ulls, i així podries trobar el que has perdut.

La senyora Rosa es va mirar la planta amb més atenció. Esperava trobar-hi més
fruits, però no, la planteta, com la seva filla, només tenia una fruita.

Van passar uns dies, la fruita va madurar i es va tornar daurada com el sol.

La senyora Rosa va arrencar la fruita, va agafar un ganivet i va partir la fruita. Quan
la va tastar, tenia un gust molt dolç..

La senyora Rosa pensava: "Oh! És la meva Pinang!"

Amb els dies, la misteriosa planta va treure brots nous, va créixer i créixer... i va treu-
re nous fruits. Els veïns anaven a menjar-ne. Tothom els trobava molt bons, uns
fruits molt dolços.

Amb el temps, la gent anava coneixent aquella fruita misteriosa amb el nom de
"Pinang, Pinang". I molts, molts anys després, d'aquella fruita en va dir... PINYA!

El símbol de Brussel·les

LLEGENDA DE BÈLGICA

En temps llunyans, a la ciutat de Brussel·les hi vivia una bruixa. Com a tot arreu, en aquells temps les bruixes eren lletges i dolentes. Aquesta no feia excepció a la regla: així que podia feia mal a la gent, en feia. Per això l'hi tenien por. Mai no es veia de dia, sortia només de nit. Al seu barri hi vivia també un vellet estimat per tots.

Un dia, un nen va passar pel barri. De sobte, li van entrar moltes ganes de satisfer una necessitat natural, i es va posar a orinar a la façana de la casa de la bruixa. Evidentment, ell no sabia que ella n'era la propietària.

Quan la bruixa va veure allò es va posar furiosa i va començar a cridar-li:

-Com t'atreveixes a embrutar la meva casa! Doncs com a càstig, seguiràs fent-ho per tota la eternitat! -i la bruixa va desaparèixer.

El vellet no es va perdre res: va sortir de casa amb una escultura de pedra que va posar en lloc del nen. Va agafar el nen de la mà i el va portar a casa dels seus pares.

Des d'aleshores, és l'estatueta i no pas el nen qui realitza la tasca exigida per la bruixa.

El miracle de les roses

CONTE POPULAR DE PORTUGAL

La reina Isabel, esposa del rei Dinis, ocupava tot el seu temps en ajudar les persones que l'envolten, visitar i tractar els pacients i la distribució de pa als pobres.

El rei, que tenia un temperament molt dolent tot i ser molt amable, es va molestar en veure que la reina sempre ajudava els pobres i li va prohibir que els donés més pa.

Un dia, el rei va veure la reina sortir del palau en secret i va anar darrere seu. Li va demanar que li ensenyés què portava amagat sota la capa. La reina estava molt angoixada per haver desobeït el rei i li va dir:

-Són roses, senyor!

Roses? -va preguntar el rei-. Roses al gener? Ho dubto. Deixa 'm veure!

Amb els ulls baixos, la Reina Santa Isabel va obrir la capa i el pa s'havia convertit en roses, tan boniques com no s'havien vist mai.

I el rei no va tornar a seguir la reina, i així la reina va poder ajudar els pobres sense cap problema.

La pixarrada del diable

LLEGENDA DE L'ALT URGELL

Aquesta llegenda ens parla que quan Sant Ermengol, bisbe i gran constructor d'infraestructures, va decidir la construcció dels ponts del congost que hi ha anant en direcció a la Seu després del toll de Sant Ermengol -on el viatger encara hi podrà contemplar una petita capella aixecada en honor seu-, es va topar amb la problemàtica que un cop iniciada la construcció, en sobresortir ja l'obra per damunt del nivell de l'aigua, apareixia malmesa, amb la qual cosa cada dia havien de tornar a refer el que havien bastit el dia abans i que apareixia destruït.

Primerament, van sospitar que gent malvada ho destruïa cada nit, per la qual cosa el bon bisbe, després sant i patró d'aquestes terres, va decidir quedar-se vigilant tota la nit des d'un lloc amagat.

Va quedar molt sorprès quan, al punt de mitjanit, veié sortir una figura horrible, vermella com flama de foc encesa i amb una olor de sofre que marejava, que es dirigia vers el lloc on havien treballat els constructors i feia malbé tota la feina; a continuació, desapareixia. No hi havia cap mena de dubte, aquell horribre ésser era el diable.

El bon bisbe convocà l'endemà mateix tots els capellans de la rodalia i els monjos benedictins que tenien el conveni en lloc proper per tal que acudissin tots al lloc en fer-se fosc revestits amb els ornaments sagrats. Sant Ermengol els posà al corrent del que succeïa i del que volia fer, de manera que, proveïts d'aigua beneïda, esperaren amagats fins al punt de les dotze, moment en què suposaven que tornaria a aparèixer l'infernai personatge, com així succeí. Només aparèixer, el bon bisbe li tirà l'aigua beneïda, li cantà les glòries del Creador i el comminà a rendir-se danvant del poder celestial.

Ruixat d'aigua beneïda i voltat d'elements litúrgics, el dimoni no es va poder escapar. Llavors el reduïren i el deixaren ben lligat a la roca.

Els treballs continuaren, ara sense entrebancs. Tant els treballadors com els curiosos que hi passaven acudien a mirar l'horrible ésser que romania sense poder-se escapar però que la seva sola visió feia marxar tothom d'esgarrifor.

L'obra arribà al seu final. El dia que s'acabava i es posava ja en disponibilitat de pas fou extraordinària la gent que va acudir-hi, tant per contemplar-la com per donar-ne gràcies.

Fou en aquell moment que el dimoni pensà que si hi havia una crescuda forta i sobtada del riu s'enduria els ponts i tota la gent, de manera que va decidir fer una malvestat i pixar-se al riu per fer-lo desbordar, però la seva pixarrada fou tan pobra que només aconseguí deixar una marca a la muntanya, que encara avui es pot contemplar a la penya que marca l'acabament del congost de Tresponts. És una ratlla de color verdós que tothom coneix com la Pixarrada del Diable

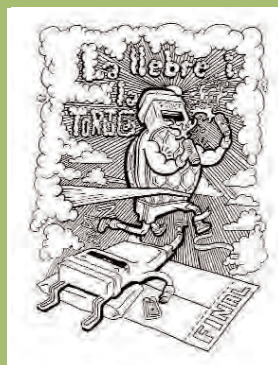

El nòvio babau

Letònia

Explicat per
Robert i Inez

La llebre i la tortuga

República
Dominicana

Explicat per
Luz María Feliz

La noia que vivía dins d'una caixa

Marroc

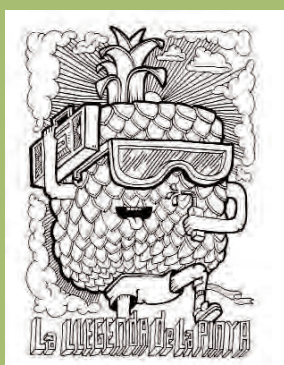
Explicat per
Samia Bounab

La tortuga que va salvar la seva vida

Índia

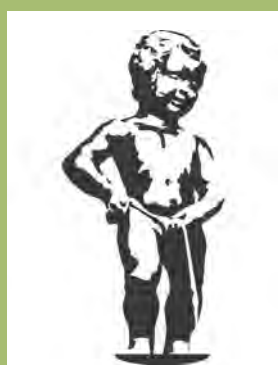
Explicat per
Komal Deepak

La llegenda de la pinya

Filipines

Explicat per
Wilfreda Pelon

El símbol de Brusel·les

Bèlgica

Explicat per
Remi Van Lierde

El miracle de les roses

Portugal

Explicat per
Vanessa Micaela Soares,
Silvia Ribeiro
i Vanessa Ribeiro

La Pixarrada del diable

Alt Urgell

Explicat per
Montse Riu